

Organisatievormen van Buurtsport

(Op basis van het ISB Begeleidingstraject 2017)

1	Inleiding	4
2	Basis schema organisatievorm	5
2.1	Toelichting	5
2.1.1	4 niveaus.....	5
2.1.2	Rood, oranje en groen.....	6
2.2	Spanningsvelden.....	7
2.2.1	Organisch & structuur	7
2.2.2	Duurzaamheid vs inhoud.....	7
2.2.3	Communicatie	8
2.2.4	(H)erkenning.....	8
2.3	Algemeen schema	9
3	Organisatievorm 1: Buurtsport wordt georganiseerd binnen de sportdienst	10
3.1	Context	10
3.1.1	Wielsbeke	10
3.1.2	Zottegem	10
3.2	Wie organiseert Buurtsport?.....	10
3.3	Methodiek	11
3.4	Verhoudingen.....	11
3.4.1.1	Buurtsport & het beleid (groen).....	11
3.4.1.2	Buurtsport & brugfiguur doelgroep (rood)	12
3.4.1.3	Buurtsport & doelgroep (oranje).....	12
3.5	Succesfactoren	12
3.6	Valkuilen	13
3.7	Schema	14
4	Organisatievorm 2: Buurtsport wordt georganiseerd binnen een overkoepelende dienst waar het beleidsdomein sport deel van uit maakt	15
4.1	Context	15
4.1.1	Dilsen-Stokkem.....	15
4.2	Wie organiseert Buurtsport?.....	15
4.3	Methodiek	15
4.4	Verhoudingen.....	16
4.4.1	Buurtsport & het beleid (oranje).....	16
4.4.2	Buurtsport & doelgroep (oranje).....	16
4.5	Succesfactoren	16
4.6	Valkuilen	16
4.7	Schema	17
5	Organisatievorm 3: Buurtsport wordt georganiseerd vanuit een andere dienst, dan de sportdienst	18

5.1	Context	18
5.1.1	Lier	18
5.1.2	Hoogstraten.....	18
5.1.3	Wetteren	18
5.2	Wie organiseert Buurtsport?.....	18
5.3	Methodiek	19
5.4	Verhoudingen.....	20
5.4.1	Buurtsport & beleid (oranje & rood).....	20
5.4.2	Buurtsport & deuropeners (oranje)	20
5.4.3	Buurtsport & doelgroep (groen).....	21
5.5	Succesfactoren	21
5.6	Valkuilen	22
5.7	Schema	23
6	Organisatievorm 4: Buurtsport wordt georganiseerd buiten de lokale overheid.....	24
6.1	Context	24
6.1.1	Beringen	24
6.2	Wie organiseert Buurtsport?.....	24
6.3	Methodiek	24
6.4	Verhoudingen.....	25
6.4.1	Buurtsport & beleid (rood).....	25
6.4.2	Buurtsport & deuropeners (oranje)	25
6.4.3	Buurtsport & doelgroep (groen).....	26
6.5	Succesfactoren	26
6.6	Valkuilen	26
6.7	Schema	27
7	Tips	28
7.1	Beleid.....	28
7.1.1	Creëer duurzaamheid voor Buurtsport in lokaal beleid.....	28
7.1.2	Buurtsport als integrale methodiek	28
7.2	Deuropener	28
7.2.1	Eyes open	28
7.2.2	Gebruik je netwerk.....	29
7.3	Brugfiguur doelgroep	29
7.3.1	Registreer je 'acties', verzamel je succesverhalen, doe aan monitoring en communiceer!	29
7.3.2	Je kan het niet alleen!	29

1 Inleiding

In 2017 kreeg ISB vzw de opdracht om een jaar lang 7 lokale besturen / buurtsportwerkingen te begeleiden in het implementeren van een concrete strategie en werkwijze om minder kansrijke personen via buurtsport naar een sport- en beweegaanbod toe te leiden met aandacht voor een transversale aanpak.

Op basis van de informatie en ervaringen uit het begeleidingstraject beschrijven we in dit kennisdocument **vier organisatievormen van Buurtsport**. De context is steeds het lokale bestuur en hoe deze zich verhoudt met de buurtsportwerking.

Door het beschrijven en benoemen van verschillende organisatievormen willen we de lezer zijn beeld verbreden over hoe Buurtsport georganiseerd kan worden. We mikken op die personen die Buurtsport organiseren en ondersteunen binnen een lokaal bestuur. Voor elk van hen is een rol weggelegd, afhankelijk van de context waarbinnen Buurtsport vorm krijgt en wordt georganiseerd.

Via een samenvattend schema en 4 aparte schema's per organisatievorm wordt dit gevisualiseerd. Op basis van de praktijkvoorbeelden worden er succesfactoren en valkuilen beschreven, samen met enkele concrete tips voor de actoren uit de vier te onderscheiden niveaus binnen het lokale bestuur. Met dit document willen we de lezer ook aanzetten tot zelfreflectie en actie.

De 4 organisatievormen zijn een momentopname van 7 voornamelijk opstartende Buurtsportwerkingen. Deze projecten zullen ongetwijfeld verder evolueren en/of veranderen. De voorstelling van deze 4 organisatievormen heeft niet tot doel een waardeoordeel te vormen.

Veel leesplezier!

2 Basis schema organisatievorm

2.1 Toelichting

2.1.1 4 niveaus

We onderscheiden vier 'actoren of niveaus' die binnen een organisatievorm met elkaar in verbinding kunnen staan (zie tabel). Dit visualiseerden we in een samenvattend schema (zie infra). Het eerste niveau is het **beleid**. Dit zijn mensen die op posities zitten binnen een lokaal beleid waar er beslissingen kunnen worden genomen en of waar beleid mee kan worden uitgestippeld. Beslissingen die effect hebben op structurele onderdelen van de buurtsportwerking. Denken we maar aan locatie, mensen, materiaal, budget,... Het kan dan bijvoorbeeld gaan om afspraken rond subsidies of het opnemen van het Buurtsportthema in een meerjarenplanning. Dit zijn bijvoorbeeld diensthoofden, coördinatoren of Schepenen van diverse beleidsdomeinen waar Buurtsport mee in aanraking komt zoals sport, jeugd, welzijn, enz.

Een tweede niveau zijn de **deuropeners**. Deze vinden we voornamelijk terug in diensten van het lokaal beleid. Bijvoorbeeld medewerkers van een sportdienst, sportfunctionaris of medewerkers van de jeugddienst. Ook diensthoofden nemen soms een rol op als deuropener. Het gaat om een profiel dat meer beleidsmatig dan praktijkgericht is georiënteerd. Deze deuropeners bieden voornamelijk ondersteuning aan de profielen die de verbinding leggen met de doelgroep. Ze wijzen hen de weg binnen het lokaal beleid en scheppen kansen via hun bestaand netwerk.

Een derde niveau zijn de **brugfiguren met de doelgroep**. Zij zijn sterk georiënteerd naar de praktijk en het werken met de doelgroep. Ze bevinden zich zowel binnen als buiten de diensten van het lokale beleid. Deze brugfiguren vervullen een rol als vertrouwenspersoon en zijn de link met de doelgroep. In veel gevallen zijn zij het ook die het initiatief nemen tot de opstart van een buurtsportwerking. Het gaat dan om buurtsportmedewerkers, sportopbouwwerkers, jeugd welzijns werkers, schoolopbouwwerkers, buurtwerkers van OCMW,...

Het vierde niveau is de **doelgroep** zelf. Kinderen, jongeren voor wie Buurtsportactiviteiten worden georganiseerd. Vaak gaat het over personen in maatschappelijk kwetsbare situaties.

Tabel 1

Beleid	
Wie?	Diensthouders, coördinatoren of schepenen van diverse beleidsdomeinen waar Buurtsport mee in aanraking komt zoals sport, jeugd, welzijn ...
Waar?	Posities binnen lokaal bestuur waar beslissingen worden genomen en beleid wordt uitgestippeld.
Wat?	Beslissingen kunnen effect hebben op structurele onderdelen van de Buurtsportwerking: locatie, mensen, materiaal, budget ... Afspraken rond subsidies of het opnemen van het Buurtsportthema in een meerjarenplanning.
Deuropeners	
Wie?	Medewerkers van een sportdienst, sportfunctionaris of medewerkers van de jeugddienst. Diensthouders van een lokaal bestuur.
Waar?	Diensten van het lokaal bestuur.
Wat?	Meer beleidsmatig georiënteerd dan praktijkgericht. Bieden voornamelijk ondersteuning aan de profielen die de verbinding leggen met de doelgroep. Wijzen de weg binnen het lokaal bestuur en scheppen kansen via hun netwerk.
Brugfiguren met de doelgroep	
Wie?	Buurtsportmedewerkers, sportopbouwwerkers, jeugd welzijnswerkers, schoolopbouwwerkers, buurtwerkers van OCMW ...
Waar?	Zowel binnen als buiten de diensten van het lokale beleid.
Wat?	Georiënteerd naar de praktijk en het werken met de doelgroep. Vertrouwenspersoon en link met de doelgroep. Nemen vaak initiatief tot de opstart van een Buurtsportwerking.
Doelgroep	
Wie?	Jongeren voor wie Buurtsportactiviteiten worden georganiseerd.
Waar?	Buurtsport, jeugdwerk, Brede School, Onderwijs ...
Wat?	Personen in maatschappelijk kwetsbare situaties.

2.1.2 Rood, oranje en groen.

Elk niveau krijgt in het schema een verkeerslicht om zo de onderlinge verstandhouding weer te geven tussen de plaats waar Buurtsport wordt georganiseerd met de andere actoren. Verloopt de communicatie heel moeilijk, is de afstand heel groot of is er zelfs helemaal geen communicatie, dan kleurt het verkeerslicht rood. Is er al communicatie, maar kan de verstandhouding nog worden geoptimaliseerd dan kleurt het licht oranje. Is er een nauwe band, een goede verstandhouding en communicatie dan kleurt het verkeerslicht groen. Verkeerslichten verspringen, onderlinge verhoudingen wijzigen. Het is een manier om het dynamische en de in tijd evoluerende onderlinge verhouding weer te geven.

ROOD // Moeilijke communicatie, grote afstand of helemaal geen communicatie.

ORANJE // Er is communicatie, maar verstandhouding kan worden geoptimaliseerd.

GROEN // Een nauwe band, goede verstandhouding en communicatie.

2.2 Spanningsvelden

In het schema onderscheiden we vier spanningsvelden die elkaar tegenkomen in de ontwikkeling van een Buurtsportwerking of Buurtsportbeleid. Op ieder niveau worden deze spanningsvelden op een andere manier gepercipieerd en toegepast, vertrekkend vanuit de eigen sterktes en zwaktes: organisch en structuur, duurzaamheid en inhoud, communicatie, en (h)erkenning.

In de verschillen ligt de rijkdom, zolang de verschillen een goede samenwerking niet in de weg staan!

2.2.1 Organisch & structuur

De buurtsportmethodiek bevindt zich steeds in een spanningsveld van 'organisch' vs 'structuur'. Het organische vinden we vooral terug bij de activiteiten, de doelgroep, de veldwerkers. Hier gaat men vraag gestuurd te werk en op het ritme van de doelgroep. De voortgang en ontwikkeling van de buurtsportwerking gebeurt eerder cyclisch. Met sterke en zwakke periodes en met vallen en opstaan. Het is een andere manier van structuur brengen, eerder 'gestructureerde chaos'.

Bij het beleid en de deuropeners vinden we meer structuur. Zij hebben heel veel aandacht voor het bredere kader, voor het formaliseren, werken met cijfers, rapportage, meten van effecten en resultaten,.... Hun werk is eerder lineair gericht van A naar B naar C, waarbinnen ze een specifiek doel voor ogen hebben om daar dan naartoe te werken.

Het is een gezamenlijke opdracht van de vier niveaus om te zoeken naar de juiste verhouding van zowel structuur als het organische.

2.2.2 Duurzaamheid vs inhoud

Met duurzaamheid bedoelen we garanties voor continuering van de Buurtsportwerking. In welke mate wordt 'buurtsport' gedragen door het beleid, wordt het mee opgenomen in een lange termijn perspectief, zoals een beleidsplan of meerjarenplanning? Het zwaartepunt van duurzaamheid vinden we vooral terug binnen het beleid en de beslissers. Zij kunnen modaliteiten zoals middelen, personeel, locatie, vastleggen en bekrachtigen. In mindere mate zijn het de medewerkers van lokale overheidsdiensten die hier gewicht in de schaal kunnen leggen. Maar binnen hun takenpakket zijn er zeker ook mogelijkheden om thema's, acties te signaleren of mee op te nemen.

Aan de andere kant van het continuüm heb je de inhoud, de uitvoering van Buurtsport. Hier situeren zich de profielen die in verbinding staan met de doelgroep en de doelgroep zelf natuurlijk. Zij geven inhoud aan Buurtsport en zorgen voor het 'echte' werk. Zij creëren rechtstreeks activiteiten en kansen voor kwetsbare doelgroepen. Hier is de expertise aanwezig om met de doelgroep om te gaan, ze vertrekken ook heel vaak vanuit een sport als middel verhaal. Ze gaan aan de slag met de noden op het terrein, spelen kort op de bal en zijn bezig met overleven en draaiend houden van hun buurtsportwerking.

In het schema worden de spanningsvelden van duurzaamheid en inhoud weergegeven met een pijl en een driehoek. De driehoek van inhoud (zwart) heeft zijn basis bij de doelgroep met de punt gericht naar het beleid. Voor duurzaamheid is de driehoek (oranje) omgekeerd. Daar waar duurzaamheid en inhoud vorm krijgen ligt de brede basis van iedere driehoek.

2.2.3 Communicatie

Communiceren is een rode draad en draagt bij tot betere resultaten in de beschreven spanningsvelden. Het werkt in beide richtingen zowel top down als bottom up. Vanuit het beleid, de sportdienst, de jeugddienst is er vaak een nood aan info, verslaggeving, resultaten. Het tegenovergestelde ziet men vaak bij de veldwerkers. Daar wordt er net heel weinig ingezet op het verzamelen van gegevens, het beschrijven van verhalen, laat staan om deze dan nog te communiceren. Een cultuur van georganiseerde overlegmomenten ontbreekt vaak bij de brugfiguren en de doelgroep zelf. Dit in tegenstelling tot de deuropeners en de mensen van het beleid.

In feite wordt er een andere ‘taal’ gesproken. Want hoe kan je met mekaar elkaar communiceren, als je niet dezelfde instrumenten of gewoontes hanteert? Dit kan door dezelfde instrumenten en gewoontes te gebruiken en door met een open en flexibele houding naar mekaars manier van werken te kijken.

Misschien als diensthoofd eens vaker langsgaan tijdens de activiteiten voor een informele babbel? Of als jeugdwelzijnswerker meer initiatief nemen voor een terugkoppeling met sportfunctionarissen of diensthoofden?

2.2.4 (H)erkenning

Buurtsportwerkingen ontstaan vaak van onderuit. In dat geval heeft het – omdat het beleid dan vaak nog niet meteen op de hoogte is – nog een lange weg te gaan vooraleer de werking herkent en erkent wordt door het beleid of ondersteunende diensten. Toch is het een cruciaal element dat dit gebeurt om zo op lange termijn de buurtsportwerking bestaanszekerheid en legitimering te garanderen. Het steeds afvragen of er volgend jaar nog middelen, een juiste locatie of personeel zijn, zijn zorgen die hiermee soms voor een stuk kunnen worden weggenomen. Zo moet er niet ter plaatste worden getrappeld, maar kan er vooruit worden gedacht.

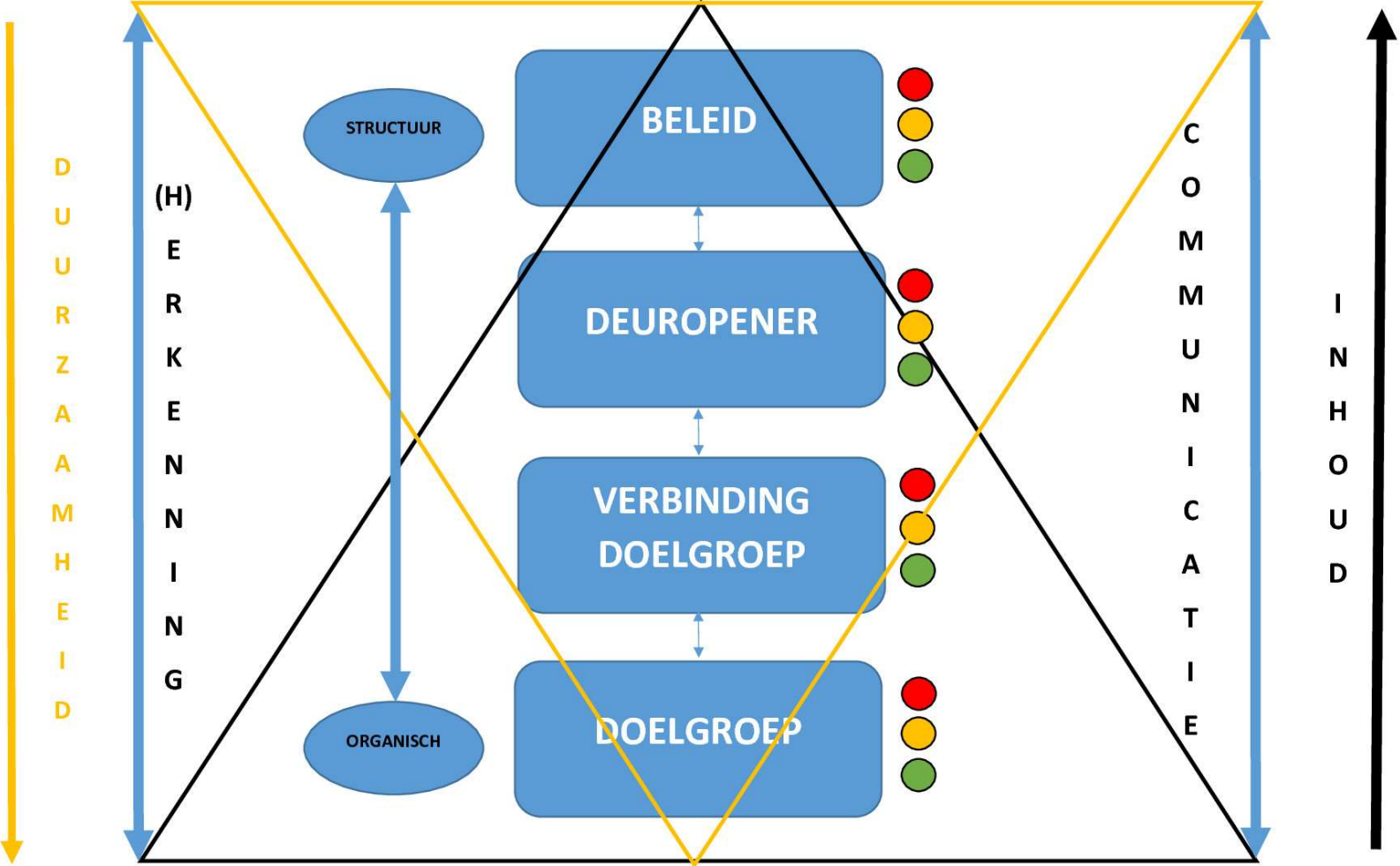
Het komt er dus op aan dat het Buurtsportverhaal op een gegeven moment moet worden opgepikt. Hier ligt een gedeelde verantwoordelijkheid. Medewerkers van ondersteunende diensten kunnen misschien meer out of the box denken of met een open attitude naar activiteiten van sociale en sportpartners toestappen. Vaak gebeurt er al heel wat ‘onder de radar’ maar wordt de stap om deze activiteiten te leren kennen niet genomen. Een afgebakend takenpakket, hoge werkdruk, profiel van medewerkers, ... maakt dit alvast niet zo makkelijk.

Je kan het ook vanuit een ander standpunt bekijken, het Buurtsportverhaal moet worden verspreid, verteld, gecommuniceerd vanuit de doelgroep of de brugfiguren. Stoppen met enkel doen, maar noteer misschien eens wat vaker wat er is gebeurd, benoem gerust de succesverhalen, stop de faalelementen ook niet weg. Plan een overlegmoment in met coördinatoren, nodig mensen van het lokale bestuur uit, betrek hen op je werk. Zoek ook daar verbinding, net zoals je dat doet met de doelgroep.

Herkennen en zichtbaar maken liggen kort bij elkaar. Maar halverwege het continuüm kunnen ze elkaar ontmoeten. Eens de herkenning er is, kan er gewerkt worden aan de erkenning. Al gaan beiden vaak samen hand in hand maar evolueren ze met een verschillende snelheid.

2.3 Algemeen schema

3 Organisatievorm 1: Buurtsport wordt georganiseerd binnen de sportdienst

3.1 Context

3.1.1 Wielsbeke

In de lokalen van sportzaal de Vlasschaard wordt er op zaterdag en zondag Arabische les gegeven. De sportparticipatie van de deelnemende kinderen is zeer laag en de gemeente wil via dit project sport naar de kinderen brengen. In overleg met de verantwoordelijken van de vzw 'integratie en emancipatie van de migranten' worden er door de plaatselijke sportclubs sportlessen aangeboden (volleybal, basketbal, voetbal, dans,...) om zo de doorstroming mogelijk te maken. De Buurtsportwerking is opgestart door dit project.

** we baseren ons verder op het voorbeeld van Wielsbeke

3.1.2 Zottegem

In Zottegem werd door een bachelor student het concept van de 'sportzotfiets' uitgewerkt. Met deze fiets had men de intentie om bepaalde wijken op pleintjes sport te gaan aanbieden. Het is niet volledig tot zijn recht gekomen, mede door de beperkt aantal keren van uitvoering, de tijdelijkheid van de student. Er wordt nu gekeken naar een 'reanimatie' van het project, door het concept op andere manieren toe te passen.

3.2 Wie organiseert Buurtsport?

Buurtsport wordt georganiseerd binnen de **sportdienst** van de lokale overheid. Het gaat om de volgende profielen die Buurtsport organiseren: medewerkers van de sportdienst, sportfunctionarissen. Hun werkplek situeert zich in de aanwezige sportinfrastructuur zoals de sportzaal of het zwembad. Het gaat hier om profielen met een opleiding of achtergrond in de sport. Buurtsport wordt georganiseerd binnen een duidelijk afgebakende **sportcontext**. Er is veel aandacht voor het **organisatorische**, communicatie, administratie, formaliseren, structuren, netwerken.

De sportfunctionaris / medewerker van de sportdienst neemt een sturende en **coördinerende rol** op. Hij organiseert en creëert Buurtsport. Hij beheert planningen van sportzalen en het zwembad, heeft daardoor een overzicht over wat mogelijk is. Hij heeft ook de bevoegdheid om wijzingen aan te brengen en kan daardoor kansen en mogelijkheden vinden om zo in te spelen op de noden en wensen voor de buurtsportwerking. De sportfunctionaris / medewerker sportdienst neemt een rol op als '**deuropener**'.

Vb: Sportfunctionaris die de activiteit van de minivoetbalclub verplaatst, waardoor één van de lessen voor de doelgroep aansluitend aan de Arabische lessen kan gepland worden.

3.3 Methodiek

Het initiatief voor de start van dit Buurtsportproject werd genomen door de 2 sportfunctionarissen, een **top down** beslissing. Zij hebben verschillende elementen van de puzzel samen gegooid. Een vzw die interesse had in sportactiviteiten, een draagvlak binnen de sportdienst, een netwerk van sportclubs die gecontacteerd kon worden, engagement en de wil tot slagen bij zowel de sportfunctionarissen als de leden van de vzw.

De sportfunctionaris organiseert, de vzw en de leden nemen deel aan de georganiseerde buurtsportactiviteiten. De sportfunctionaris regelt de beschikbaarheid van de zalen, legt contact met de sportclubs op zoek naar lesgevers, zorgt voor draagvlak bij het beleid. De vzw is verantwoordelijk voor de inschrijvingen, communicatie, praktische afspraken met zijn leden. Kortom er is een duidelijke **afbakening in rollen en taken**.

De sportfunctionaris heeft vanuit zijn functie een groot **professioneel netwerk** van contacten in de sportwereld. Deze contacten worden gebruikt voor het vinden van geschikte lesgevers.

Het beschikken over een groot netwerk in de sport, zorgt voor meer mogelijkheden, het sneller vinden van oplossingen en tijdswinst bij de ontwikkeling van je project.

De sportfunctionaris is al vele jaren actief in de basketbalclub die ook resideert in de sportzaal 'De Vlasschaard'. Hij heeft een groot persoonlijk engagement ook na de werkuren. Het is op deze momenten dat hij een persoonlijk en **informeel netwerk** heeft uitgebouwd, wat nu van toepassing is voor de samenwerking met de vzw.

3.4 Verhoudingen

3.4.1.1 Buurtsport & het beleid (groen)

Er is een **korte communicatielij**n met de Schepen van sport en integratie. Zij is nauw betrokken bij het project en volgt het kort op. Een voordeel is dat de schepen van Marokkaanse origine is. Het versterkt en vergemakkelijkt de dialoog met de doelgroep. Vanuit de sportfunctionaris wordt er een formeel **overlegkader** gecreëerd. Zo wordt er op regelmatige basis vergaderd specifiek in functie van de buurtsportwerking.

Dit formele kader maakt zaken bespreekbaar, het schept kansen en het zijn momenten om bij te sturen. Bijvoorbeeld: als gevolg van het uitwisselen van informatie tijdens één van deze momenten schreven enkele papa's zich in voor de zaalvoetbalcompetitie.

Beslissingen worden zoveel mogelijk genomen vanuit een **gedragenheid** tussen de Schepen, de sportfunctionaris, de verantwoordelijken van de vzw en de leden. Bijvoorbeeld (financiële) afspraken die door het Schepen college zijn goedgekeurd. Maar ook de zoektocht naar samenwerking voor het verderzetten van dit project.

In functie van de verduurzaming van het project en de indiening van een subsidiedossier werden ook omliggende gemeenten gepolst om mee in dit project te stappen. De vraag werd gesteld omdat heel wat deelnemers uit deze omliggende gemeenten komen. Er werd een aanvraag ingediend bij Sport Vlaanderen voor een subsidie bovenlokaal projectondersteuning. Deze werd goedgekeurd voor het jaar 2018 en is mogelijk verlengbaar in 2019.

Er is heel veel aandacht voor **structuur**, minder voor het **organische**. De nadruk ligt op het structureren en formaliseren. De krijtlijnen van het project worden uitgetekend door de sportfunctionaris en formeel bevestigd door het beleid. Er wordt gecommuniceerd vanuit 'het lokale bestuur': planning, beslissingen gebeuren binnen een formeel en officieel kader. Daardoor wordt er duidelijkheid geschept in rol en taakverdeling. Het is de sportdienst die Buurtsport organiseert.

3.4.1.2 Buurtsport & brugfiguur doelgroep (rood)

Er zijn geen directe tussenpersonen, er wordt rechtstreeks gecommuniceerd met de doelgroep.

3.4.1.3 Buurtsport & doelgroep (oranje)

De doelgroep wordt bereikt via de verantwoordelijke van de vzw die de Arabische lessen aanbiedt in de gemeentelijke sportinfrastructuur (sportzaal, zwembad). De focus ligt op de **communicatie met de verantwoordelijken** van de doelgroep. Er is weinig tot geen communicatie met de doelgroep/deelnemers zelf: kinderen, mama's en papa's. Op zich is er dus een **grote afstand** rechtstreeks met de doelgroep, maar toch is er verbinding gecreëerd via de verantwoordelijken.

Planningen worden samen opgemaakt, er zijn periodieke officiële overlegmomenten en dit gebeurt allemaal in een duidelijke **formele context**, wat zorgt voor duidelijkheid in de taakafbakening. De sportfunctionaris en de verantwoordelijke van de vzw komen elkaar vaak tegen in een **informele context** na de uren in de sportzaal. De verantwoordelijke van de doelgroep ziet de sportfunctionaris zelf basketten, er wordt 's avonds laat nog ge sms't,... . Wekelijks wordt er dus informeel overleg gepleegd.

Informele communicatie schept ruimte om nuances mee te geven in de samenwerking, om aandachtspunten op een andere manier te verwoorden, soms korter op de bal te spelen en om aan een vertrouwensband te werken.

In de samenwerking waren er momenten dat er door de vzw **last minute** wijzigingen werden doorgevoerd. Iets wat de communicatie niet echt bevorderde, want daarmee worden afspraken niet nageleefd of te niet gedaan. Het organische element botst hier met structurele. De sportfunctionaris had het vermogen om hier op in te spelen en geduldig en begripvol mee om te gaan. Binnen de geplande overlegmomenten kregen deze 'problemen' ook een plaats en werden ze besproken.

De communicatie verliep ook **functioneel** en **pragmatisch**. Onderlinge communicatie tussen de sportfunctionaris en de verantwoordelijke van de vzw verloopt in het Frans. Alle officiële documenten worden wel in het Nederlands opgemaakt. Zowel de sportfunctionaris als de verantwoordelijke van de doelgroep nemen een **open houding** aan en hebben een grote bereidheid tot **flexibiliteit** en een wil om het project te laten slagen.

3.5 Succesfactoren

Open houding & flexibiliteit van zowel de sportfunctionaris als de doelgroep. De sportfunctionaris heeft veel affiniteit voor de sociale dimensie van sport. Hij is opportunistisch, luisterbereid en werkt oplossingsgericht. Hij is heel erg actief in de sportzaal na de werkuren. De betrokken vzw toont zowel vanuit het bestuur als de deelnemers een grote bereidheid om te willen sporten en neemt daarvoor ook een duidelijk engagement in op.

Ondersteuning door het beleid. Een duidelijke ondersteuning en betrokkenheid van het beleid. Er kwam een mogelijkheid binnen de gemeente Wielsbeke om een nieuw personeelslid voor de sportdienst aan te werven. Men heeft van de gelegenheid gebruik gemaakt om bij de aanwerving enkele aandachtspunten mee te nemen die van pas kunnen zijn in dit buurtsporttraject. Er werd specifiek gezocht naar een vrouwelijke kandidaat die beschikt over een redder diploma en die zwemlessen kan geven. Binnen het takenpakket is er ruimte voorzien om de lessen van dit buurtsportproject te geven. Het gevolg is dat deze persoon, zowel de lessen voor de vrouwen geeft (zwemmen, fitheidsgym) alsook de omnisport lessen voor de 6 verschillende groepen kinderen die de Arabische lessen volgen.

Openstellen beschikbare sportinfrastructuur. Het gaat hier vooral over de beschikbaarheid en de bereidheid om sportinfrastructuur open te stellen. Zowel voor te sporten als voor andere doeleinden. De sportzaal beschikt over vergaderlokalen die door de vzw 'integratie en emancipatie van de migranten' gebruikt worden als leslokalen. Er is een niet publiek zwembad. Het is daardoor makkelijker controleerbaar en afsluitbaar voor bepaalde activiteiten zoals bijvoorbeeld het vrouwenzwemmen.

Communicatie. Doorheen heel dit project was er heel veel aandacht voor formele en informele communicatie met het beleid en de verantwoordelijke van de doelgroep.

3.6 Valkuilen

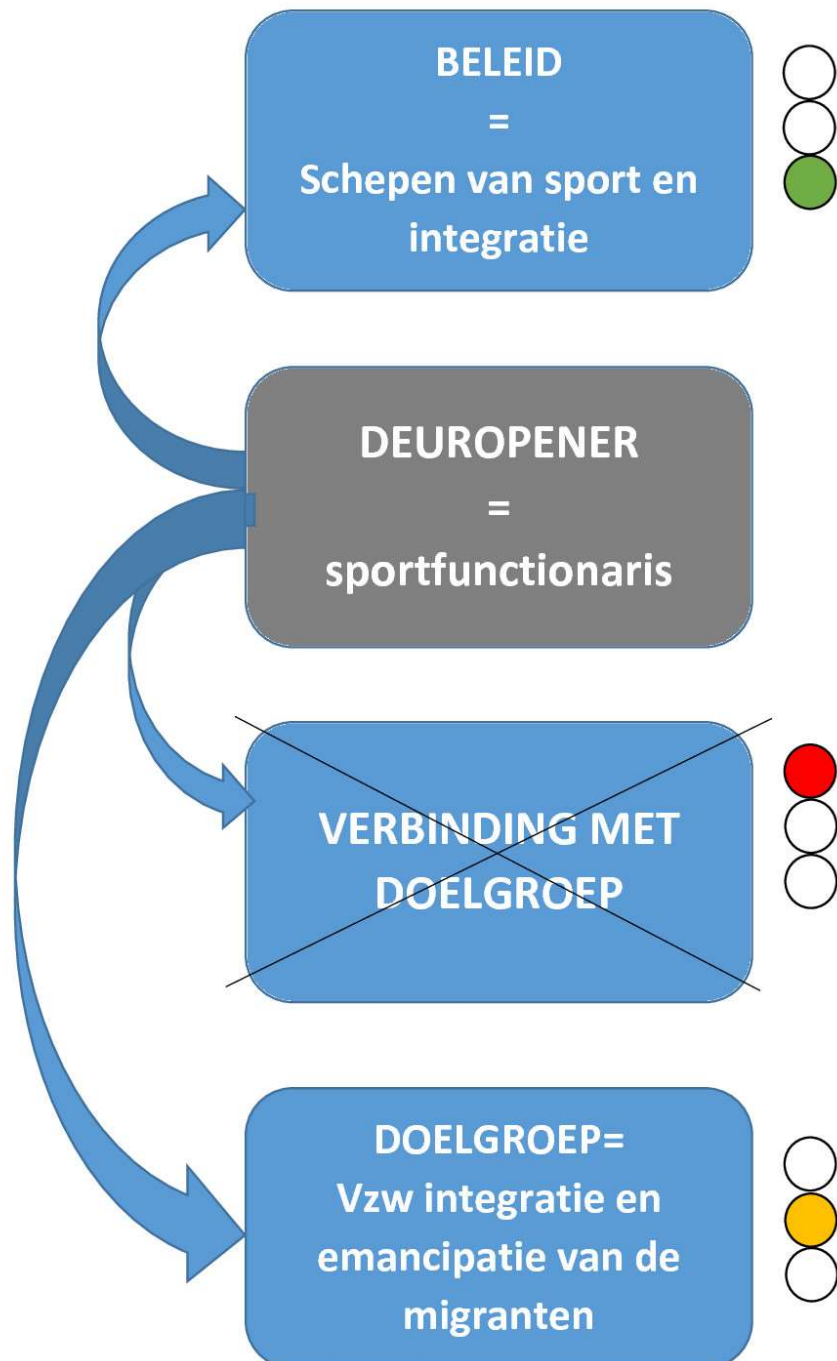
Ondersteuning beleid. Wat na de verkiezingen, indien er een andere Schepen aan het roer komt. Er is momenteel een redelijk persoonlijke connectie tussen Schepen en het project.

Communicatie. Hoe ver reikt de flexibiliteit, wanneer afspraken last minute worden gewijzigd? Niet iedereen zal hier even goed mee overweg kunnen. Op welke manier biedt de huidige manier van werken en organiseren van dit Buurtsportproject ruimte voor initiatieven van onderuit?

Duurzaamheid project. Het project is gestart met projectmiddelen. Het blijft een zoektocht om structurele financiën te vinden bij het beleid. Positief is dat er voor 2018 in samenwerking met omliggende gemeenten subsidies voor bovenlokale projecten bij Sport Vlaanderen werd goedgekeurd.

3.7 Schema

BUURTSPOORT WORDT GEORGANISEERD BINNEN DE SPORTDIENST

4 Organisatievorm 2: Buurtsport wordt georganiseerd binnen een overkoepelende dienst waar het beleidsdomein sport deel van uit maakt

4.1 Context

4.1.1 Dilsen-Stokkem

Het nieuwe project genaamd 'clubproject' wil sportclubs naar vier impuls wijken brengen. In een volgend stadium, zullen de kinderen en jongeren van deze wijken ook de sportclubs bezoeken. In dit project is er aandacht voor hoe ze de sportclubs kunnen ondersteunen via vorming, materiaal, ...Er wordt een afbakening gemaakt naar twee wijken.

4.2 Wie organiseert Buurtsport?

Het thema buurtsport wordt gedragen door **verschillende medewerkers** van de **overkoepelende dienst** 'afdeling welzijn, vrijetijd, cultuur' (WVC). Het beleidsdomein sport maakt hier deel van uit. De medewerkers werken zowel in het gemeentehuis, de sportzaal, als vindplaatsgericht in scholen op pleintjes en in buurthuizen. Het is een combinatie van zowel **sportprofielen** als **niet sportprofielen**. Het gaat om een sportfunctionaris (sportdienst), deskundige diversiteit en gezinsondersteuning (integratiedienst), buurtwerkster (welzijn), schoolopbouwwerkster (schoolopbouwwerk). Buurtsport wordt niet uitsluitend georganiseerd vanuit een sport context. Zowel de rol van '**deuropener**' als die van '**brugfiguur met de doelgroep**' vinden we terug in deze overkoepelende dienst. De **context** waarbinnen Buurtsport wordt georganiseerd vertrekt niet uitsluitend vanuit sport.

4.3 Methodiek

Buurtsport wordt benaderd vanuit verschillende invalshoeken, maar vertrekt vanuit een **integrale aanpak**. Dit zorgt voor een mooie mix van competenties. Er is gedragenheid van het buurtsportthema over de beleidsdomeinen heen wat meer mogelijkheden biedt. De trekker van Buurtsport is wel de sportfunctionaris.

Het is zoeken naar een evenwicht tussen een **top down en bottom up** benadering. Buurtsport wordt vanuit deze dienst opgestart, gecoördineerd, uitgevoerd. Signalen van de doelgroep en van de veldwerkers zijn bespreekbaar en worden zoveel mogelijk geïntegreerd. Er is een spanningsveld tussen ingaan op de signalen van de veldwerkers en dus heel vroeg gestuurd werken in combinatie met van boven af bepaalde doelstellingen, richtlijnen, project ideeën.

Er is geen duidelijke afbakening in rollen en taken, wie, wat, waarom, doet is niet altijd even duidelijk. Het is moeilijk om zo het overzicht te bewaren en richting te geven over waar men met buurtsport nu naar toe wil gaan.

Elk profiel heeft zijn eigen **professioneel netwerk** en gebruikt dit in functie van het project. De sportfunctionaris heeft vooral contact met de sportclubs. De schoolopbouwwerker en buurtwerker hebben vooral contact met de doelgroep.

4.4 Verhoudingen

4.4.1 Buurtsport & het beleid (oranje)

Het beleid ondersteunt de Buurtsportwerking, maar er is geen heel grote betrokkenheid. Er is gedragenheid voor het Buurtsportproject, maar ook veel vrijheid voor de dienst WVC om Buurtsport inhoudelijk in te vullen. De dienst WVC en het bureau van de Schepen bevinden zich ook op eenzelfde locatie wat het informeel contact versterkt. Communicatie met de Schepen i.v.m. thema Buurtsport gebeurt hoofdzakelijk via de sportfunctionaris.

Overleg met het beleid verloopt zowel formeel als informeel. Er wordt op regelmatige basis overleg gepleegd, maar daarom niet specifiek in functie van de Buurtsportwerking. Er zijn verschillende overlegmomenten vanuit verschillende beleidsdomeinen, dus daardoor kan er een groter draagvlak worden gecreëerd. Dit biedt meer opportuniteiten. Anderzijds zorgt dit ook voor positieve keuzestress en moeilijkheid om af te bakenen en het overzicht te bewaren.

Buurtsport wordt vanuit de dienst WVC aangestuurd, daar wordt het project en de werking uitgetekend. De organisatie van Buurtsport verloopt niet zo organisch of van onderuit.

4.4.2 Buurtsport & doelgroep (oranje)

Verschillende medewerkers van de dienst WVC hebben een zeer nauwe band met de doelgroep (buurtwerker, schoolopbouwwerker) anderen hebben dit minder (sportfunctionaris, deskundige diversiteit en gezinsondersteuning). De praktijkwerkers, kunnen zich ten volle focussen op de informele communicatie met de doelgroep, formeel ondersteunt door de beleidsmedewerkers. De doelgroep wordt bereikt via vindplaatsgericht werken op pleintjes, via (sociale) partners, sportclubs, scholen, buurthuizen, ...

4.5 Succesfactoren

Diversiteit als verrijking. Er is een gediversifieerd team binnen WVC met verschillende profielen die elkaar kunnen aanvullen en versterken. Zowel qua inhoud (sport, opbouwwerk, diversiteit, ...) als qua methodiek: beleidsmatiger, veldwerk en connectie met doelgroep.

Uitgebreid netwerk. Je kan gebruik maken van een uitgebreid netwerk, waardoor een integrale aanpak ook makkelijker realiseerbaar wordt.

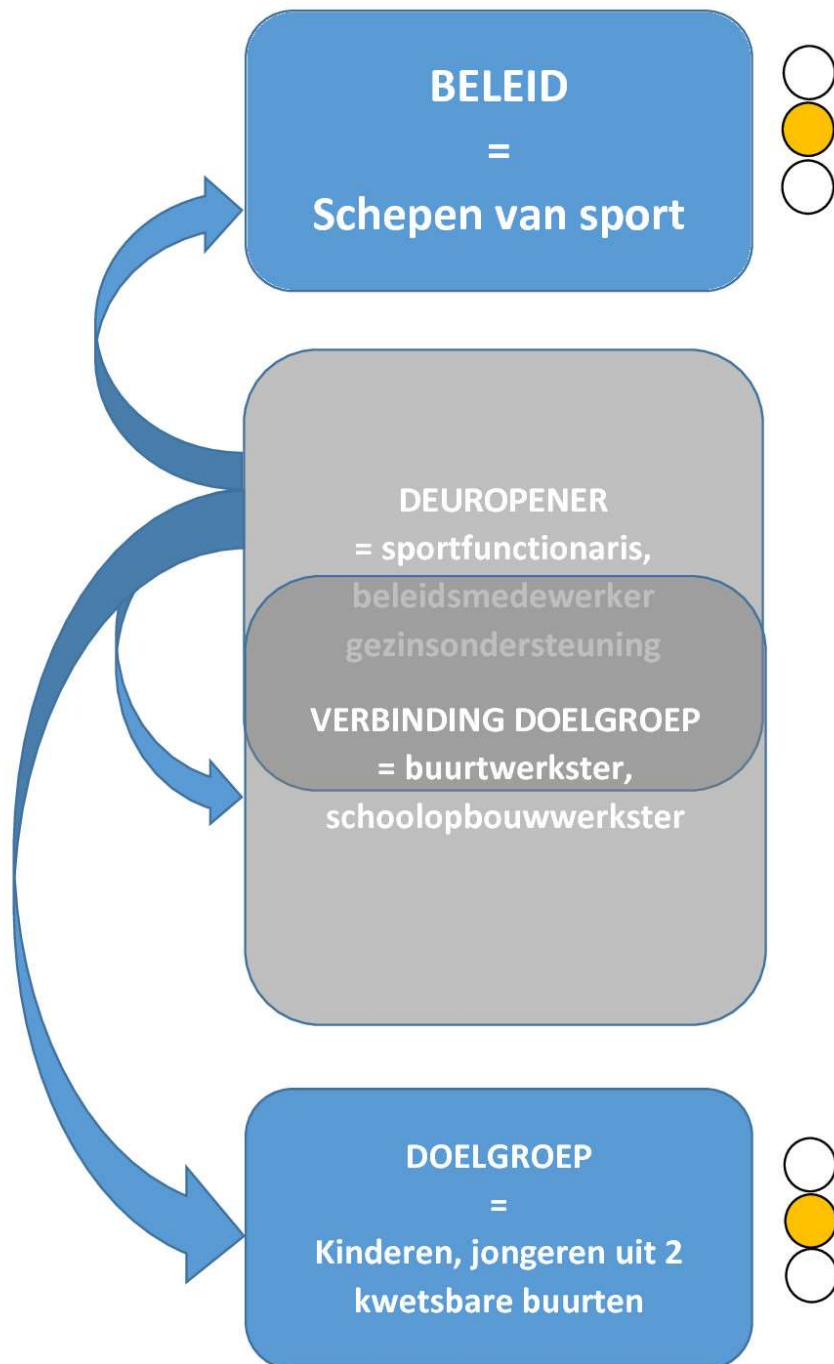
4.6 Valkuilen

Een valkuil is dat verschillende mensen aan de slag gaan met buurtsport en de **taakafbakening** niet altijd even makkelijk of duidelijk is. Er wordt vaker meer informeel, dan formeel gebabbeld. Daardoor worden sommige beslissingen niet vastgelegd en formeel bekrachtigd.

4.7 Schema

BUURTSPORT WORDT GEORGANISEERD BINNEN EEN OVERKOEPELENDE DIENST WAAR HET BELEIDSDOMEIN SPORT VAN DEEL UITMAAKT

5 Organisatievorm 3: Buurtsport wordt georganiseerd vanuit een andere dienst, dan de sportdienst

5.1 Context

5.1.1 Lier

Buurtsport georganiseerd binnen het OCMW/Sociaal Huis en het team sociaal beleid. Er worden groepsgerichte sportervaringsmomenten georganiseerd voor (ex-)OKAN leerlingen van 12-18 jaar met een specifieke focus op meisjes. Er is veel aandacht voor kennismaking met sportclubs in functie van toeleiding. ** Wordt als voorbeeld genomen voor het schema en de meeste praktijkvoorbeelden

5.1.2 Hoogstraten

Tijdens de schoolvakanties worden in de Venhoef (een sociale woonwijk met meer dan 200 woningen waar veel gezinnen met kinderen wonen) sport- en spelactiviteiten georganiseerd voor de kinderen en jongeren van de wijk in het kader van Buurtsport. Buurtsport wordt georganiseerd vanuit een samenwerking van buurtwerk van het **OCMW** en de sportdienst van de gemeente.

5.1.3 Wetteren

Een opstartend Buurtsportproject waarbij op vraag van kinderen en jongeren aan de slag wordt gegaan met boksen en voetbal. Via proeflessen en laagdrempelige sportlessen wordt er ingezet op het plezier van bewegen en elkaar ontmoeten. Toeleiding naar reguliere sportclubs is nog niet de hoofdzaak, maar kan er uit voortvloeien. Het project wordt uitgevoerd door de **jeugddienst**.

5.2 Wie organiseert Buurtsport?

Buurtsport wordt georganiseerd binnen een **andere dienst dan de sportdienst**. In dit begeleidingstraject ging het om voorbeelden uit de jeugddienst of het OCMW. De profielen die Buurtsport organiseren zijn een sportwelzijnswerker, buurtwerker, jeugdwerker,... Deze medewerkers hebben een uitgesproken sociaal profiel (welzijn, socio-cultureel,...). Kenmerkend is hier de grote (persoonlijke) betrokkenheid naar de doelgroep toe. Hun uitvalsbasis zijn de bureaus van de desbetreffende diensten, vaak gecentraliseerd en in een openbaar gebouw. Daar zijn ze zelden aanwezig, want ze verplaatsen zich voornamelijk naar de doelgroep toe, naar de pleintjes, sportinfrastructuur, wijken,...

In Lier is de sportwelzijnswerkster in 2017 verhuisd naar een andere verdieping. Zo komt ze veel meer spontaan in contact met andere diensten zoals onderwijs en integratie. Het gevolg is dat er daardoor meer op een informelere en spontanere manier wordt omgegaan met elkaar. Het vergemakkelijkt samenwerking en het creëert makkelijker opportuniteiten. Voorheen zag men elkaar enkel via formele overlegstructuren.

Buurtsport vertrekt vanuit een **niet-sport gerelateerde context** en wordt benaderd vanuit een sociale invalshoek. **Sport als middel** om deelnemers beter te leren kennen en hen zo verder te helpen op andere domeinen, zoals vb huisvesting, jobs, financiën,... Bij de opstart van deze buurtsportprojecten hadden zij bijna geen netwerk in de sportwereld, niet vanuit een persoonlijk netwerk, niet vanuit de dienst.

Er is heel veel aandacht voor de **praktijk**, het zijn doeners! Het gevaar schuilt om de hoek om alles heel veel en heel snel te willen doen voor de doelgroep. Enerzijds vanuit een overtuiging, anderzijds omdat deze profielen direct geconfronteerd worden met de grote noden en vragen vanuit de doelgroep. Anderen inschakelen en niet alles zelf willen doen is een mogelijke oplossing.

Er is vaak **minder tijd en aandacht voor administratie en beheer** van hun Buurtsportproject. Vanwege een keuze om meer 'te doen' en omdat dit niet binnen hun 'kwaliteiten' ligt. Het gevaar is dat naar communicatie en verantwoording naar het beleid, niet voldaan kan worden aan verwachtingen. Belangrijk om te blijven inzetten op bewustwording dat administratie en registratie kunnen bijdragen aan een grotere gedragenheid en erkenning van het veldwerk.

In Lier wordt een ex-okan leerling uit de meisjeswerking ingeschakeld om de deelnemers te registreren tijdens de sport na school voor OKAN.

Deze buurtsportverantwoordelijken nemen t.a.v. de doelgroep een **rol** op als **vertrouwenspersoon**. In relatie met de deuropeners en het beleid spelen zij een **brugfiguur**. Ze informeren bij verschillende stakeholders naar gedragen acties en oplossingen. Men wil zowel individueel (begeleiding van de doelgroep) als structureel (houding sportclubs) bruggen te bouwen.

5.3 Methodiek

Er is veel aandacht voor de methodiek in functie van de **doelgroep**, minder in functie van beleid of verantwoordelijken van een organisatie die werkt met de doelgroep. **Werken op maat** van de doelgroep betekent rekening houden met de uren en keuze van activiteit, het vinden van de juiste communicatiemiddelen (flyers, sms, facebook), **participatief** te werk gaan, ... Participatief werken heeft ook betrekking op de partners, vanuit een principe om niet alles alleen te willen doen. In Lier werd voor de organisatie van 'sportbad', een samenwerking opgestart met de school voor omnisport binnen het naschools sportaanbod.

De doelgroep wordt bereikt op pleintjes, in scholen, in de gemeentelijke sportinfrastructuur,... De buurtsportmedewerkers verplaatsen zich daar naar toe, dit **vindplaatsgericht** werken is een wezenlijk onderdeel van hun werk.

De methodieken die worden gehanteerd zijn inherent aan hun basiswerk als jeugd(welzijns)werker, sociaal werker... Hun sterkte ligt in de verbinding die ze kunnen leggen met de doelgroep. Het is voor hen de uitdaging om het 'sport element' te integreren. Hier zijn ze vaak zelf niet zo bekwaam in. Enkele voorbeelden uit Lier.

PARTICIPATIEF: fietsen en zwemmen voor meisjes uit de OKAN groep.

In het tweede schooljaar 2017-2018 dat dit project werd verder gezet, is er een nieuwe lichte meisjes aanwezig. Er werd geleerd uit het vorige schooljaar en van meet af aan gevraagd naar de interesses van de meisjes. Daar uit kwamen 2 onderwerpen: zwemmen en fietsen. Als gevolg hiervan is de sportwelzijnswerker op zoek gegaan naar oplossingen en het starten van activiteiten. Concreet betekent dit dat in december een reeks van zwemlessen werd opgestart voor meisjes uit de 3 OKAN scholen. Nadien staat ook al ingepland om fietslessen en andere activiteiten te organiseren.

OP MAAT: Badminton op blote voeten

Voor badminton wordt er gevraagd om aangepast sportschoeisel te voorzien. De meeste OKAN leerlingen hebben dit niet, dus is de les badminton in de sporthal op blote voeten doorgegaan. Leden van de badmintonclub deden ook hun schoenen uit, zodat iedereen 'gelijk' aan badminton kon doen. De drempel om mee te doen wordt verlaagd, maar terzelfdertijd geef je zo een signaal naar de sportclub, dat sporten voor deze doelgroep helemaal niet zo evident is.

OP MAAT: tandems voor zij die niet kunnen fietsen

Bij verschillende activiteiten wordt de fiets als vervoersmiddel gebruikt, sommigen van de deelnemers kunnen (nog) niet goed fietsen. Daarom werden er enkele tandems ingeschakeld, zodat iedereen toch mee kon op verplaatsing.

VINDPLAATS GERICHT:De bushalte!

In Lier gaat de sportwelzijnswerkster regelmatig langs in de OKAN-klassen en op evenementen waar de (ex-)okanners aanwezig zijn. De vindplaats is bijvoorbeeld de bushalte na school. Veel gasten verblijven in een opvangcentrum in de buurt, en de scholen liggen centraal rond de grote markt.

5.4 Verhoudingen

5.4.1 Buurtsport & beleid (oranje & rood)

Bij de drie voorbeelden zien we een verschillende relatie tussen de organisatoren van Buurtsport en het beleid.

Er is een relatief **kleine afstand** tussen Buurtsport & het beleid bij Wetteren en Hoogstraten. Er wordt via het diensthoofd of de coördinator ondersteuning geboden en gecommuniceerd met het beleid. In Hoogstraten is dat het diensthoofd maatschappelijke dienstverlening, in Wetteren de coördinator vrije tijd. In Hoogstraten staat de samenwerking tussen het OCMW en de sportdienst mee in het beleidsplan, wat positief is in het kader van duurzaamheid en gedragenheid. In Wetteren is er op structurele basis overleg tussen het diensthoofd vrije tijd (die verantwoordelijk is voor de jeugddienst) en de schepen van Sport.

In Lier is er een **grote afstand** tussen Buurtsport en het beleid. Er is geen overleg met het beleid (Schepenen), en geen (in)formele communicatie. Het organigram van de stad Lier is redelijk formeel. De communicatie met schepenen moet verlopen via de teamcoördinator, en zelfs daarboven met het afdelingshoofd welzijn. Vanuit de praktijk ervaart men hierdoor veel minder voeling met het beleid.

5.4.2 Buurtsport & deuropeners (oranje)

De **sportdienst** als tussenschakel en hefboom voor de verdere ontwikkeling van Buurtsportprojecten. Er wordt gebruik gemaakt van het netwerk van de sportdienst voor de integratie in de sportsector en het opbouwen van een eigen netwerk. (Lier, Hoogstraten). Er is ondersteuning voor materiaal, logistiek. De sportdienst zorgt voor communicatie met de sportclubs of voor subsidies om de lesgevers te betalen (Hoogstraten). De buurtsportmedewerker probeert terzelfdertijd een eigen netwerk op te bouwen in de sportsector. De buurtsportmedewerker neemt zelf contact op met jeugdwerkorganisaties, scholen voor de uitbouw van het project (Lier).

De sportdienst van Lier heeft een zeer goed en uitgebreid sportnetwerk opgebouwd. Bij het zoeken van specifieke sportclubs kunnen zij meteen inschatten welke clubs dit zien zitten en wie hiervoor aan te spreken. Bij twijfel spreken zij zelf eerst de sportclub aan.

5.4.3 Buurtsport & doelgroep (groen)

Hier liggen de troeven van deze profielen, er is een **korte afstand** met de doelgroep. Daardoor komen er heel veel en snel vragen en noden. Vanuit deze functie ervaart men sneller drempels. In de drie voorbeelden gaat het ook over een directe relatie met de deelnemers uit de doelgroep zelf: kinderen, jongeren, ouders.

Er wordt op een directe en persoonlijke manier gecommuniceerd, via sms'en, sociale media, aangepaste flyers ifv de doelgroep, en veel persoonlijk contact. Er is een nauwe (persoonlijke) band. Er is veel voor en nazorg bij de communicatie met de doelgroep: voor de activiteiten de mensen aanspreken, bij afwezigheid nadien mensen hierop aanspreken. De communicatie vertrekt vanuit een grote betrokkenheid, ze zijn vaak zelf aanwezig om de activiteit te geven of mee te begeleiden. Sport als middel verhaal, sport als aanleiding om de ouders, het gezin verder te helpen via het OCMW of de jeugddienst.

Er is een groepje op whatsapp voor de meisjeswerking. Jongeren hebben geen belwaarde nodig om te antwoorden zoals bij sms, enkel internet. Bij activiteiten sms'en en whatsappen we de jongeren op voorhand ter herinnering. Dit is nodig omdat ze al zo veel aan hun hoofd hebben. Daarnaast voelen ze zich persoonlijk aangesproken en wordt de drempel verlaagd om persoonlijke zaken te vertellen (bv ongesteld voor zwemmen).

Een van de meisjes van vorig jaar was een opleiding gaan volgen, ... geen contact meer eigenlijk. Tot ze dacht dat ze zwanger was. Ellen was de eerste die ze belde. "Want niemand anders kon ze vertrouwen."

5.5 Succesfactoren

Samenwerkingsverbanden. Goede samenwerking met de sportdienst/sportfunctionaris (Lier, Hoogstraten). Een goede relatie tussen de praktijkwerkster en beleidsmedewerkster (Hoogstraten, Wetteren). Partners betrekken loont! (Lier)

Lier: Sport na School voor Okan werd opgezet ism de scholen van Atheneum Lier: hebben 4 OKAN klassen. Zij hebben tijdens de uren (OKAN heeft gedaan om 14u30) hun sporthal ingeroosterd voor het project en er een leerkracht LO opgezet. De school zorgt voor maandkalender. De sportdienst zorgt voor contacten van bereidwillige sportclubs. De sportwelzijnswerkster moet enkel coördineren en vooral aanwezig zijn.

Vrouwelijke medewerkster. De meerwaarde van een vrouwelijke medewerkster in alle drie de voorbeelden, waardoor de doelgroep van meisjes makkelijker wordt bereikt. Dynamiek en authenticiteit van de buurtsportmedewerker die zowel de doelgroep als collega's daardoor 'meeneemt' in het Buurtsport verhaal.

Lier: Meisjes werden amper bereikt op Taalbad, een taalproject tijdens de zomervakantie. Ze bereikten slechts 15% meisjes. Via de contacten van de sportwelzijnswerkster en de meisjeswerking

werd dit aandeel opgetrokken naar ongeveer 50%. Meisjes hebben ook andere sportnoden. Spelen graag badminton, kunnen hun hoofddoek afzetten, en jongens zijn over het algemeen wat wild.

Buurtsport vertrekt niet vanuit een sportcontext. Dit zorgt ervoor dat er vaak meer feeling en know how over de doelgroep beschikbaar is, dan dat dit enkel vanuit sport zou vertrekken. Doordat de sportwelzijnswerkster in Lier geen typisch sportief type is, worden er ook meisjes over de streep getrokken. “Als zij het kan, kan ik het ook”.

Gestructureerde organisatiecultuur van een lokale overheid (Wetteren). Dit leidt tot formele communicatie, een goede informatiedoorstroming, gedragenheid, bevordert de samenwerking en creëert ook veel sneller ‘mogelijkheden’.

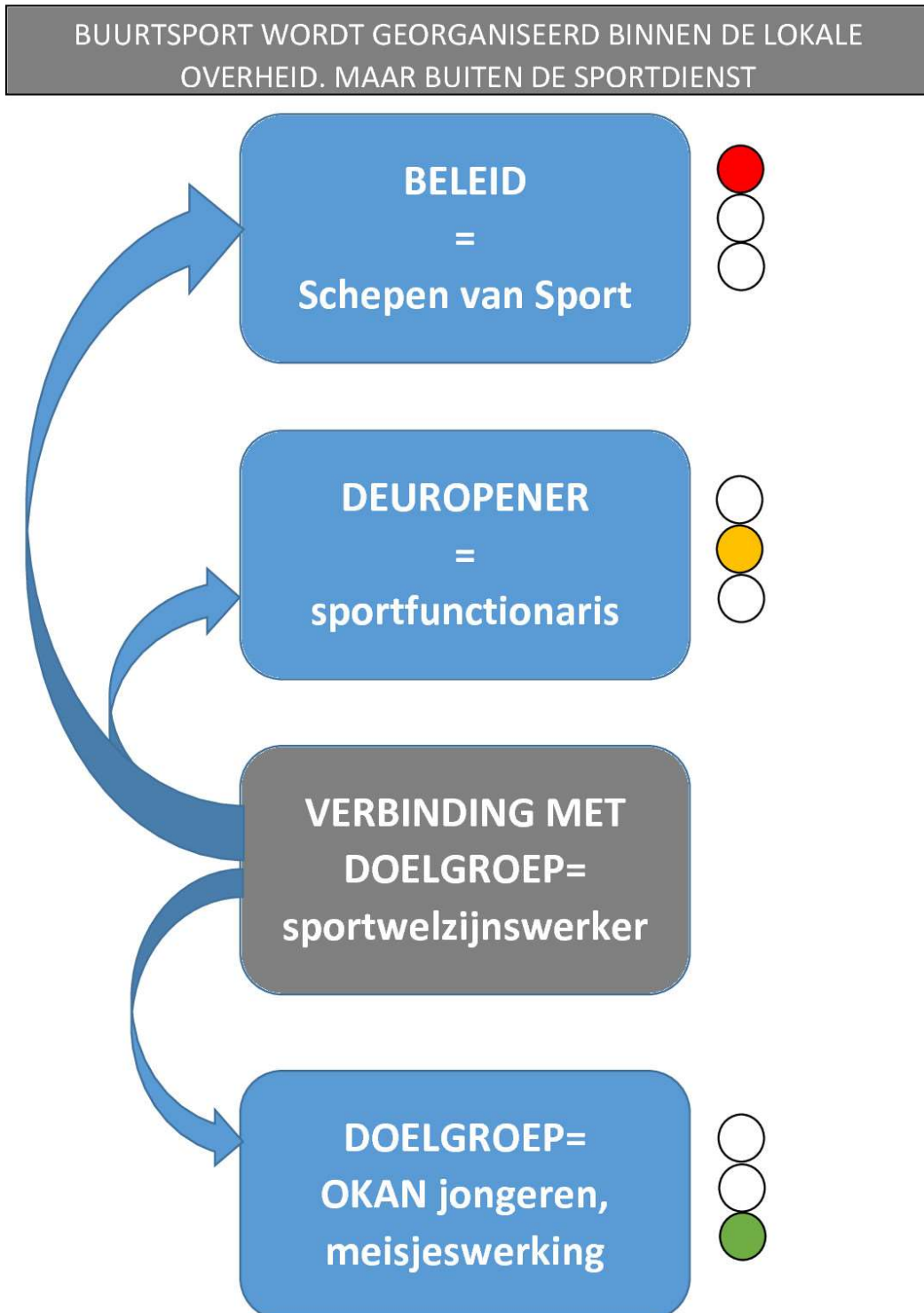
Werkplek (Lier). Verschillende beleidsdomeinen en medewerkers die op eenzelfde locatie gehuisvest zijn bevordert de informele communicatie, waardoor er makkelijker opportuniteiten kunnen ontstaan. De sportwelzijnswerkster is verhuisd naar een werkplek waar ze naast de collega’s van diversiteit en onderwijs zit. De andere halftijdse werkplek is zij in een wijk bij de jeugdwelzijnswerker en straathoekwerkers. In een gedeeld gebouw met 2 vzw’s die kwetsbare doelgroepen bereiken. Formeel overleg wordt hierdoor dikwijls overbodig. Er worden ook gezinnen bereikt via de andere vzw’s en vice versa.

5.6 Valkuilen

Alles zelf doen. De valkuil om vanwege een zekere betrokkenheid, maar ook de zichtbare nood heel veel zelf te willen doen. Samenwerken met partners, zowel met diensten van de lokale overheid als daarbuiten, kunnen de werking uitbouwen, verduurzamen en draaglijker maken.

Weinig aandacht voor het opbouwen van een relatie met beleid. Doordat men vaak heel praktijkgericht bezig is, is er minder aandacht om ook naar het beleid toe acties te ondernemen. Logisch want de sterktes liggen in de praktijk, toch is het verstandig om de connectie met het beleid te maken inzake ondersteuning, verduurzaming en erkenning van het werk.

5.7 Schema

6 Organisatievorm 4: Buurtsport wordt georganiseerd buiten de lokale overheid

6.1 Context

6.1.1 Beringen

Voor dit project was er geen 'Buurtsport' in Beringen. Het project in Beringen is een samenwerking tussen de Brede School 'De terrilling' en de dienst jeugd en sport van Beringen. Samen is er een trajectbegeleiding opgestart met sportclubs uit Beringen-Mijn. Een toeleidingstraject met aandacht voor vorming rond sport en (kans)armoede, aandacht voor communicatie en prijsdifferentiatie.

6.2 Wie organiseert Buurtsport?

Buurtsport wordt georganiseerd door een brede school werking, en dus buiten één of andere dienst van de lokale overheid. De brede school coördinatrice heeft als buurtsportverantwoordelijke een sociaal profiel en staat behoorlijk dicht bij kinderen en ouders van de doelgroep. Net zoals daar waar Buurtsport georganiseerd wordt binnen een jeugddienst of het OCMW wordt er vertrokken vanuit een **niet-sport gerelateerde context**. Buurtsport wordt benaderd vanuit een **sociale invalshoek**. Buurtsport is een thema dat in Beringen opstartend is, het is een zoektocht in taakverdeling, samenwerking en ideale ondersteuning. Er is een groot deel van de sportinfrastructuur van de stad Beringen gevestigd in een kwetsbare buurt: Beringen-Mijn. Deze sportzalen zitten vol met sportclubs, maar de deelnemers van de activiteiten zijn helemaal geen afspiegeling van de wijk Beringen-Mijn.

De brede school coördinatrice neemt verschillende rollen op. Ze is een **aanspreekpunt** en **brugfiguur** tussen de doelgroep en de sportdienst, en de doelgroep en de sportclubs. Ze **tolkt en hertaalt** info van sportclubs naar de doelgroep. De info is niet altijd even duidelijk, correct of toegankelijk genoeg voor de doelgroep. Het vinden van 'correcte' en niet gedateerde info, of de verschillende stappen doorlopen om zich in te schrijven blijven drempels.

6.3 Methodiek

Er wordt **van onderuit** aan de slag gegaan met de signalen van kinderen, ouders en de noden uit de wijk. Vanuit die setting worden buurtsportactiviteiten georganiseerd. Dit gebeurt veel vanuit een individuele hulpvraag. Er is dus sprake van een één op één benadering door de brede school coördinator. Kinderen die samen met hun ouders kenbaar maken dat ze naar een sportclub willen gaan, werden intensief opgevolgd. Concreet betekent dat info bezorgen, mee naar de sportclub gaan,...

Er is een duidelijke afbakening in rollen en taken. Buurtsport wordt georganiseerd door de brede school coördinatrice. Er is een samenwerkingsverband opgemaakt met de dienst jeugd en sport van de stad Beringen. **De brede school coördinatrice steekt heel wat tijd in het vindplaatsgericht en aanklampend werken.** Om de kinderen voor het zomerkamp in te schrijven ging zij zoveel mogelijk ter plaatse. Naar de buurtfeesten in de wijk gaan, aanwezig zijn op startdagen van jeugdwelzijnswerk. Allemaal in functie om kinderen en ouders te informeren en te bereiken. Na de inschrijving werd er nog telefonisch contact opgenomen om te bevestigen of hen aan te moedigen zeker te komen om zo de drempel te overwinnen.

Een andere voorbeeld zijn de verschillende huisbezoeken die werden uitgevoerd. Er wordt toelichting geven over de activiteiten, men gaat via dit huisbezoek een beter vertrouwen opbouwen en sommigen worden zo mee over de streep getrokken. Binnen haar functie heeft zij hier ook de nodige tijd voor. Dit kan niet worden opgenomen binnen de sportdienst, want daar zijn er in deze case niet de geschikte profielen voor. Daarom ook dat de sportdienst via hun activiteiten deze doelgroep in die specifieke wijk moeilijk bereikt.

Er wordt toegewerkt naar gedragenheid door overlegmomenten met andere sociale partners in de wijk te organiseren om zo samen het buurtsportproject te ontwikkelen. Men wil ook sportclubs uit de wijk Beringen-Mijn 'sensibiliseren' met dit buurtsportproject uit deze wijk. Men bewust maken van hun rol die zij kunnen spelen voor heel wat kinderen en jongeren.

6.4 Verhoudingen

6.4.1 Buurtsport & beleid (rood)

Er is weinig tot geen communicatie rechtstreeks met het beleid. Het is een startende buurtsportwerking die van onderuit heel **organisch** aan het groeien is. Ondertussen zijn mede door toedoen van de sportfunctionaris, maar ook op eigen initiatief van de brede school coördinatrice een **overleg** moment gepland met Schepenen van verschillende beleidsdomeinen.

6.4.2 Buurtsport & deuropeners (oranje)

Er is een **samenwerking** tussen de Brede School 'Terriling' en de dienst jeugd en sport van Beringen (sportfunctionaris). Deze samenwerking was in de eerste fase (eerste jaar) eerder op papier. Vanaf januari 2018 is de samenwerking intenser worden. Beiden kunnen elkaar versterken en zo een win-win situatie en een meerwaarde creëren voor de doelgroep uit Beringen-Mijn. Deze samenwerking kan ook input geven of een hefboom zijn om met andere diensten van de stad of met andere wijken gelijkaardige samenwerkingen op te starten!

De **sportfunctionaris** is voor dit project een deuropener. De brede school coördinator beschikt niet over een netwerk in de sportsector. Men kent deze persoon niet, dus deuren gaan niet zo snel openen, als dat er bv een mail of telefoon komt van de sportfunctionaris.

In overleg met de sportdienst werden de sportclubs uit Beringen-Mijn voor dit toelidingsproject voor een eerste contact gemaïld door de sportfunctionaris. De mededeling was dat er kort nadien contact zou worden opgenomen door de Brede school coördinatrice. Deze formele communicatie brak het ijs. Deze mail is ook veel geloofwaardiger omdat het van de sportfunctionaris vertrok en het opent daardoor makkelijker de deuren voor de brede school coördinatrice.

De doelgroep uit de Wijk Beringen Mijn, is nu terug '**bespreekbaar**', is een 'thema' geworden binnen de sportdienst. Het verhaal van de buurtsportwerking wordt opgepikt, herkent en ook gesignaleerd aan collega's, op vergaderingen, de sportraad. Zo opent de sportfunctionaris opnieuw bewust of onbewust nieuwe mogelijkheden. Er was zeker steeds een bereidheid vanuit de sportdienst. Het was

eerder van niet kunnen (tijd, middelen, affiniteit met doelgroep, methodieken,...), dan van niet willen.

6.4.3 Buurtsport & doelgroep (groen)

Er is een nauwe band met de doelgroep: Vanuit haar functie als brede school coördinatrice staat zij heel dicht bij de doelgroep. Kinderen in de eerste plaats, maar ook ouders. Zie ook de bovenbeschreven methodieken, waardoor deze nauwe band vorm krijgt.

Er is heel veel aandacht voor **informatiedoorstroming**. Bijvoorbeeld duidelijk communiceren naar de doelgroep dat als het inschrijvingsbedrag te hoog is, er mogelijkheden zijn om tussen te komen. In januari wordt er gecheckt of dan alles administratief geregeld is en of ze nog zijn ingeschreven en deel uitmaken van de club! De brede school coördinatrice is voor een stuk bezig met het opvoeden van de doelgroep, door kenbaar te maken dat er middelen en kortingen beschikbaar zijn, om zo de financiële drempel te verlagen.

6.5 Succesfactoren

Samenwerken loont! Heel wat aandacht om verschillende sportpartners te betrekken en een stuk verantwoordelijkheid te geven. Organisaties uit de buurt die werken met de doelgroep worden aangezet om mee de schouders te zetten onder het buurtsport project om zoveel mogelijk gedragenheid te krijgen. Maar ook om zoveel mogelijk kansen en omkadering te creëren. De samenwerking met de sportdienst is aan het groeien, het is een zoektocht van hoe beiden elkaar kunnen versterken tot een duidelijke win-win situatie. Deze samenwerking kan ook input geven of een hefboom zijn om met andere diensten van de stad of met andere wijken gelijkaardige samenwerkingen op te starten!

Brugfiguur tussen doelgroep en lokale overheid en sportclubs. De brede school coördinatrice bouwt bruggen tussen organisaties die met de doelgroep werken in de wijk Beringen-Mijn en de lokale overheid. Het gaat hier dan voornamelijk over onderwijs en sport.

6.6 Valkuilen

(h)erkenning van Buurtsport door lokale overheid. Dit is aan het gebeuren en is dus positief. Het thema is bespreekbaar en wordt stilletjes aan mee opgenomen. De verduurzaming van de buurtsportwerking en eventuele extrapolatie naar andere kwetsbare buurten in Beringen staan op de agenda.

Buurtsport vertrekt hier vanuit een tijdelijk project. Er is steeds de onzekerheid of buurtsport kan verder gezet kan worden, want het gaat om een tijdelijk project.

6.7 Schema

7 Tips

7.1 Beleid

7.1.1 Creëer duurzaamheid voor Buurtsport in lokaal beleid

Als beleid kan je het kader scheppen om een duurzame buurtsportwerking te garanderen.

- **Zit het thema buurtsport reeds in je meerjarenplanning of in je beleidprogramma voor de komende lokale verkiezingen?**
- **Zijn er (structurele) middelen (personeel, budget) voor Buurtsport?**

7.1.2 Buurtsport als integrale methodiek

De buurtsportmethodiek ligt op het kruispunt van verschillende beleidsdomeinen zoals sport, jeugd, welzijn,... Het is een geweldig middel zijn om andere beleidsdomeinen ruimer dan sport te benaderen. Toch komt de financiering vaak vanuit één pot, maar zijn de effecten voelbaar op meerdere domeinen.

Heb niet enkel oog voor het directe rendement. Durf te kiezen voor een Buurtsportmethodiek vanuit de overtuiging dat niet zichtbare neveneffecten die vaak moeilijk meetbaar zijn op verschillende domeinen positieve effecten hebben.

- Vergroting van netwerk van deelnemers.
- Betere samenwerking tussen lokale diensten en partners naar aanleiding van een buurtsportproject.
- Makkelijker doorverwijzen van deelnemers naar andere diensten.
- ....

- **Komen de middelen (financieel, personeel) van één dienst of, meerdere diensten?**
- **Bestaan er overlegmomenten tussen verschillende lokale diensten over Buurtsport?**
- **Heb je een zicht van de impact van Buurtsport voor deelnemers, breder dan sport en bewegen?**

7.2 Deuropener

7.2.1 Eyes open

Neem een open houding aan en probeer de opportuniteiten te zien en te herkennen. Durf buiten de lijntjes te kleuren. Ga de dialoog aan en geef opstartende (buurt)sportprojecten die nog niet gestructureerd of heel helder zijn de nodige tijd. Het is een organisch proces, waar jij een belangrijke ondersteunende rol in kan spelen. Ondersteuning kan ook heel praktisch zijn, beschikbaar stellen van materiaal, ondersteuning bieden bij het schrijven van een subsidiedossier,...

- ***Maak komende maand een inventaris van mogelijke buurtsportpartners of buurten in je gemeente/stad waar Buurtsport wenselijk zou zijn!***

- **Laat de Buurtsportmethodiek een aandachtspunt worden bij elk overleg dat je organiseert. Breng het te sprake, zijn er misschien kansen?,...**
- **Plan drie bezoeken bij organisaties die werken rond kwetsbare doelgroepen en sport.**

7.2.2 Gebruik je netwerk

Jouw netwerk kan letterlijk en figuurlijk deuren openen. Deel je netwerk en je kennis over wie de sleutelfiguren zijn binnen sportclubs, stakeholders. Geef een duwtje door misschien zelf eens de eerste contacten te leggen.

- **Al eens nagedacht om een overleg in te plannen met dienst welzijn, het OCMW, jeugddienst en te kijken waar partners uit jouw sportnetwerk hen kunnen versterken of zelf versterkt kunnen worden door deze samenwerking?**
- **Welke profielen in jouw netwerk dragen sport en de sociale factor hoog in het vaandel? Gaan zij al aan de slag met buurtsport? Kan je hen hier warm voor maken?**

7.3 Brugfiguur doelgroep

7.3.1 Registreer je 'acties', verzamel je succesverhalen, doe aan monitoring en communiceer!

Het is de valkuil van veel praktijkwerkers om enkel bezig te blijven met de 'praktijk'. Er is een overgrote nood, een enorme vraag, kortom er is werk genoeg en tijd te kort. Maak tijd vrij om 'acties' te registreren, neer te schrijven en nadien ook te vertellen. Hoe kan je anders mensen, informeren of overtuigen van het werk dat je doet. Mensen willen duidelijkheid en weten graag wat er wel of niet gerealiseerd wordt. Het kan zorgen voor erkenning van prestaties of ontwikkelingen van individuen uit je doelgroep, erkenning van je eigen werk, duidelijkheid en helderheid over wat je nu juist doet. Communiceren maakt dingen zichtbaar, het is pas vaak dan, dat er herkenning en erkenning volgt!

- **Plan één vrijdagnamiddag per maand in om je (succes) verhalen te noteren, je gegevens bij te werken, acties te registreren en te monitoren. Schakel desnoods iemand van de deelnemers in, zij waren er ook bij, kennen iedereen bij naam en doen dit misschien graag vanuit een intrinsieke motivatie en engagement.**

7.3.2 Je kan het niet alleen!

Een project uitwerken, buurtsport op de kaart zetten kan je niet alleen. Als je wil dat je werk perspectief kan creëren en een duurzaam karakter ontwikkelen dan heb je de medewerking nodig van anderen.

Zoek samenwerking met de deuropeners en plan regelmatig een overleg in.

- Het eerste overleg: zorg dat je een overleg inplant, wees goed voorbereid en kom met resultaten en verwezenlijkingen. Het is moeilijk voor iets te kiezen, zonder dat je goed bent geïnformeerd over wat het allemaal gaat. Ga dus ook niet meteen na de eerste de beste activiteit in dialoog.

- Net zoals je geduld moet hebben met je doelgroep, heb je dit hier ook nodig. Hou vol! Verwacht niet meteen een positief antwoord of alle steun, het is een zoektocht naar een constructieve samenwerking. Geef jezelf en de anderen de tijd om naar elkaar toe te werken.

Deuopeners hebben vaak een heel groot netwerk in de sport, iets wat jou vaak ontbreekt! Gebruik dit!

- Laat je introduceren op een sportraad, bij sportclubs
- Ga samen langs bij sportclubs, zaalbeheerders,...
- Vraag hun medewerking om contacten te leggen, door hen eerst te laten telefoneren of een mail te laten sturen. Zo ben jij al geïntroduceerd, wordt er meer gewicht aangegeven en krijgt het meer 'serieus' mee. Het ijs is dan al een beetje gebroken.

Gedeelde verantwoordelijkheid met partners

Als je iets met drie partners doet, en je bent er één keer niet, dan is de kans groter dat de activiteit of werking kan blijven verder gaan. Doe je alles alleen is de kans groter dat je de activiteit dient te annuleren.